

SMZ BARAZA LA MITIHANI LA ZANZIBAR

MTIHANI WA DARASA LA NNE

121

KISWAHILI

MUDA: SAA 2:00

MAJIBU

Mwaka: 2019

MAAGIZO KWA WATAHINIWA

- 1. Mtihani huu una sehemu NNE (4) A, B, C na D.**
- 2. Jibu maswali YOTE kutoka sehemu A na B. Swali MOJA (1) kutoka sehemu C na swali MOJA (1) kutoka sehemu D.**
- 3. Andika nambari yako ya mtihani katika kila ukurasa.**
- 4. Majibu yote yaandikwe katika nafasi zilizowekwa.**

maktaba.tetea.org

1. Soma habari ifuatayo kisha jibu maswali yanayofuata.

Nchi yetu ya Tanzania ina wanyama wa aina nyingi. Baadhi ya wanyama hao ni kama vile chui, simba, swala, tembo, nyoka na twiga. Wanyama hawa wanahifadhiwa katika mbuga mbalimbali. Serikali yetu imewaajiri askari maalumu wa kuwalinda wanyama hawa ili kuhakikisha kuwa hawauwawi ovyo na majangili.

Wanyama wana faida nyingi. Miongoni mwa faida hizo ni kuwavutia watalii wanaokuja kuitembelea nchi yetu. Watalii huingiza fedha nyingi za kigeni. Pia wanyama ni mapambo ya nchi. Nchi isiyokuwa na wanyama haipendezi. Tunapowalinda wanyama hawa, watoto na wajukuu zetu watapata nafasi ya kuwaona.

Wanyama wana hasara pia. Endapo watatoroka kutoka kwenye mbuga wataweza kuharibu mimea na kuwadhuru watu. Mbali na hasara zilizopo lakini wanyama wana faida nyingi, hivyo hatunabudi kuwatunza vyema wanyama wetu.

(a) Taja wanyama wanne wanaopatikana mbugani.

Mnyama wa kwanza ni **simba**.

Mnyama wa pili ni **tembo**.

Mnyama wa tatu ni **twiga**.

Mnyama wa nne ni **chui**.

(b) Kwa nini Serikali imewaajiri askari maalumu wa kuwalinda wanyama?

Serikali imewaajiri askari maalumu **ili kuzuia wanyama wasiuwawe ovyo na majangili**.

(c) Watalii huleta faida gani wanapokuja kuitembelea nchi yetu?

Watalii **huingiza fedha za kigeni zinazosaidia kukuza uchumi wa nchi**.

(d) Bainisha hasara mbili zinazoweza kusababishwa na wanyama.

Hasara ya kwanza ni **kuharibu mimea**.

Hasara ya pili ni **kuwadhuru watu**.

(e) Andika faida mbili za wanyama zilizotajwa katika habari uliyosoma.

Faida ya kwanza ni **kuvutia watalii**.

Faida ya pili ni **kuwa mapambo ya nchi**.

2. Lete maana ya maneno yafuatayo kwa mujibu wa habari uliyosoma.

(i) Mbuga

Mbuga ni **eneo maalumu linalohifadhi wanyama wa porini**.

(ii) Majangili

Majangili ni **watu wanaowinda au kuua wanyama kinyume cha sheria**.

(iii) Watalii

Watalii ni **wageni wanaotembelea nchi kwa mapumziko au kujifunza**.

(iv) Wajukuu

Wajukuu ni **watoto wa watoto wetu**.

(v) Kuwadhuru

Kuwadhuru ni **kuwasababishia watu au viumbe madhara**.

3. (a) Eleza maana ya istilahi zifuatazo na utoe mfano mmoja kwa kila istilahi.

(i) Nomino za kawaida

Nomino za kawaida ni **majina ya vitu, watu au wanyama yasiyo maalumu**. Mfano ni **mtoto**.

(ii) Viwakilishi

Viwakilishi ni **maneno yanayochukua nafasi ya nomino katika sentensi**. Mfano ni **yeye**.

(iii) Kitenzi

Kitenzi ni **neni linaloonyesha tendo au hali**. Mfano ni **kula**.

(b) Tunga sentensi moja kwa kila aina ya vivumishi vifuatavyo, kisha pigia mstari vivumishi hivyo.

(i) Kivumishi cha sifa

Mtoto **mwerevu** anafanya vizuri darasani.

(ii) Kivumishi cha idadi

Nimenunua vitabu **vitatu** sokoni.

4. (a) Badilisha sentensi zifuatazo ziwe katika wakati ujao.

(i) Mgonjwa amelazimika kufanyiwa upasuaji.

Mgonjwa **atafanyiwa upasuaji**.

(ii) Babu anakwenda shamba.

Babu **atakwenda shamba**.

(iii) Jana tulifanya mtihani wa somo la Kiswahili.

Kesho **tutafanya mtihani wa somo la Kiswahili**.

(b) Kanusha sentensi zifuatazo.

(i) Watoto wamekunywa uji.

Watoto **hawajanywa uji**.

(ii) Mkoba wangu una rangi nzuri.

Mkoba wangu **hauna rangi nzuri**.

5. (a) Andika maneno yafuatayo kwa nambari.

(i) Elfu nane, mia saba na hamsini na tano.

8,755

(ii) Elfu kumi na mbili, mia mbili na ishirini.

12,220

(iii) Laki tatu, elfu sabini na mbili na mia tisa.

372,900

(b) Jaalia umemfanyia mwalimu wako makosa yafuatayo. Andika sentensi moja ya kuomba msamaha kwa kila kosa.

(i) Umechelewa kusafisha darasa.

Ninaomba radhi mwalimu kwa kuchelewa kusafisha darasa.

(ii) Hujamaliza kufanya kazi ya nyumbani uliyopewa.

Naomba unisamehe mwalimu kwa kutokumaliza kazi ya nyumbani.

6. (a) Andika nambari zifuatazo kwa maneno.

(i) 505

Mia tano na tano.

(ii) 83,619

Elfu themanini na tatu, mia sita na kumi na tisa.

(iii) 406,962

Laki nne, elfu sita, mia tisa na sitini na mbili.

(b) Andika sentensi zifuatazo kwa lugha ya Kiswahili.

(i) I am very thirsty.

Nina kiu sana.

(ii) Yesterday Zainab slept at quarter past ten.

Jana Zainab alilala saa nne na robo usiku.

7. (a) Andika beti tatu za wimbo wowote uupendao.

Beti ya kwanza inaweza kueleza **upendo wa nchi na umoja wa wananchi.**

Beti ya pili inaweza kuisitiza **amani na mshikamano.**

Beti ya tatu inaweza kuhimiza **kufanya kazi kwa bidii kwa maendeleo.**

(b) Toa mafunzo mawili yanayopatikana katika beti za wimbo ulizoziandika.

Funzo la kwanza ni **umuhimu wa umoja katika jamii.**

Funzo la pili ni **kuthamini amani na bidii katika maisha.**

8. (a) Tegua vitendawili vifuatavyo.

(i) Bendera ya Mwarabu inapepea.

Jibu ni **mwanga wa taa.**

(ii) Babu kalala ndevu nje.

Jibu ni **mahindi kwenye gunia**.

(iii) Bibi hachoki kunibeba.

Jibu ni **kiti**.

(b) Eleza maana ya maneno yafuatayo na toa mfano mmoja kwa kila neno.

(i) Nahau

Nahau ni **usemi wenye maana fiche**. Mfano ni **kula chumvi nyingi**.

(ii) Misemo

Misemo ni **kauli zinazotumiwa mara kwa mara kueleza hali fulani**. Mfano ni **pole pole ndio mwendo**.

SEHEMU D: (Alama 20)

UTUNGAJI

Jibu swali MOJA (1) tu katika sehemu hii.

9. Andika kadi ya mwaliko kwa rafiki yako, umualike katika sherehe ya maulid ya kuzaliwa kwa ndugu yako.

KADI YA MWALIKO

Mpendwa rafiki yangu Asha,

Natumai unaendelea vizuri pamoja na familia yako.

Napenda kukualika katika sherehe ya maulid ya kuzaliwa kwa ndugu yangu mdogo, itakayofanyika siku ya Jumapili tarehe 20/11/2024, kuanzia saa nane mchana. Sherehe hiyo itafanyika nyumbani kwetu, Mtaa wa Mwembechai.

Kutakuwa na chakula, vinywaji na burudani mbalimbali. Ningefurahi sana kama utapata nafasi ya kuhudhuria na kusherehekea pamoja nasi.

Karibu sana.

Rafiki yako,

Zawadi Juma

10. Taja vipengele vyote muhimu vya uandishi wa barua ya kawaida.

Kipengele cha kwanza ni **anuani ya mwandishi**, ambayo huonesha mahali anapoishi au anapotuma barua.

Kipengele cha pili ni **tarehe**, ambayo huonesha siku barua iliandikwa.

Kipengele cha tatu ni **salamu**, zinazotumika kumfungulia barua anayepokea.

Kipengele cha nne ni **utungo au ujumbe**, unaoeleza lengo au maudhui ya barua kwa uwazi.

Kipengele cha tano ni **hitimisho**, ambalo hufunga barua kwa heshima.

Kipengele cha sita ni **jina au sahihi ya mwandishi**, kinachoonesha aliyemwandikia barua.